משנה · אחרונים · בועז · סדר זרעים

בועז על משנה ביכורים

רבי ישראל ליפשיץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בועז על משנה ביכורים

רבי ישראל ליפשיץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בועז-על-משנה-ביכורים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 4
פרק ג 5

פרק א

וכ' עלה רבינו הגאון אאמ"ו זצוק"ל ואילה"ק הרי אם גופה אינה קורא' ואיך עדיף בנה ממנה י"ל דמצ"ל אבוה דאמי קא יריתנא כנפל הבי' עליו ועל מורישיו בנו קדים לב"ח מה"ט [כח"מ ר"פ ורי"א] אמנם תו' הקשו [גיטין דמ"ח] לדידן דקיי"ל כר"ל דקנין פירות לאו כקנין גוף וקיי"ל נמי דאחין שחלקו כלקוחות הן להחזיר זל"ז ביובל א"כ לא משכח"ל מביא וקורא רק חד בר חד עד יהושע בן נון. ונ"ל דהא דמחזירין זל"ז ביובל היינו משום דמספקא לן אי מתרמי ליה דידיה דאין ברירה ועכ"פ מדא"א להוציא מידו מספק די"ל שמא דידי אתרמי לי שפיר קרינן ליה אדמתך עכלה"ט. ונלפע"ד דלא דמי להאי [דב"ב דפ"א ב'] דמספיקא מביא ואינו קורא דהתם אינו מוחזק בקרקע אמנם ק"ל טומטום דג"כ ספיקא הוא ואין מוציאין קרקע ממנו ואפ"ה מביא ואינו קורא:

פרק ב

כ' הר"ב ור"מ מדכתיב ושמחת וכ' עלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [אות יב] תמהני כו' ואי מהיקישא למלקות נמי איתקש למעשר. [ולפע"ד העני המהפך בחררה נראה דאי נמי נילף מהיקישא נמי לא לקי דכיון דהך היקישא אצטריך לכמה מילי דילפינן בהו בכורים ממעשר לא עדיף מאילו הוה כ' בהו לאו בהדיא דנמי לא הוה לקי עלייהו דהו"ל לאו שבכללות ואף דבפסחים [דכ"ד ע"א] אמרי' ואת"ל אין עונשין מה"ד היקישא הוא אלמא דעונשין אהך היקישא ליתא דבל"ז ק' כיון דכל עיקר ילפותא מהיקישא למה אייתי הק"ו כלל אע"כ דתרווייהו צריכא דההיקש הו"ל רק כגלויי מלתא על הק"ו דלעונשין מה"ד דאי לאסורה כבר שמעי' לה מהיקישא ודכוותי' אשכחן [יבמות דס"ח ב'] דבכה"ג עונשין מה"ד. אבל לענין אנינות ליכא ק"ו בכורים ממעשר דאכ"ל תרומה יוכיח ואת"ל א"כ ל"ל לרבנן למילף היקישא כלל ולא מושמחת כיון דבין כך וכך לא לקי י"ל דאיצטרי' היקישא לגלות דושמחת לאו אזמן שמחה לחודא קאי כ"א דלמעט אנינות נמי אתא והשתא צדקו דברי הרמב"ם ור"ב דמייתו קרא דושמחת כיון דלפי האמת מהך קרא מצי למילף תרויי' ילפותי כך נ"ל ל"מ] ותו ק"ל לר"מ ור"ב דנקטו בחיוב בעור הטעם מדכתיב הקודש וביבמות שם קאמר משום דאיתקש למעשר וצ"ע. ויקרא התולעת הטעם שהביאו הוא בירושלמי הכא ולפי דברינו הנ"ל גם קו' זאת תתישב לפע"ד:

אבל ליכא למימר דאתא לרבויי' עופות דדם עופות מכשיר כפ"ו דמכשירין דא"כ לא שייך למתני בסיפא דשוה לדם שרץ שאין חייבים עליו. גם ליכא למימר דאתא למכלל

נמי עובדי כוכבים דאינן בכלל מלת אדם דאתם קרויין אדם וכו' [כב"מ דקי"ד] ליתא דא"כ הול"ל דם האדם או דם בני אדם דאז משמעותו נמי עובדי כוכבים [כתו' יבמות דס"א א'] ותו דהרי ריש ויקרא כ' אדם כי יקריב וקרא מיירי אף בעובדי כוכבים דהרי איש איש מלמד שעובדי כוכבים נודרין וכו' כישראל [חולין די"ג ב'] ומכם בכם חלקתי ולא באומות [שם] אע"כ דדוקא היכא דתנא בי' קרא ממעט עובד כוכבים:

אמנם לא זכיתי להבין מה זה דקאמר המשנה שאינו שוה לא לבהמה ולא לחיה ויהיה נמי שוה לזה או לזה ועכ"פ אינו שוה לאותו מין ממש והרי גם בהמה עם בהמה וחיה עם חיה כל שאינו אותו מין ממש ה"ז כלאים וביותר יש לתמוה על הרמב"ם [פ"ט מכלאים ה"ו] דפסק דאינו לוקה על כלאיו ותמוה אמאי פטור ממלקות ויהיה איזה בריה שיהיה הרי גם בהנהיג עז ושבוטה לקי כדפסק מקמי הכי. ואפשר דרמב"ם ס"ל דכוי הוא מתיש הבא על רחל. ובכה"ג גם הרי עם האם אסור ואין לוקין עליו מדיש ספק אם חוששין לזרע אם [וערכ"מ שם ה"ו]:

פרק ג

כ"כ הרמב"ם ותמהני הרי ידוע שאדרבה בימיו בעו"ה נטו צללי ערב למלכות ישראל והיו כבושים תחת יד הרומיים. ולפענ"ד ע"פ מ"ש תו' [סוטה דמ"א ב'] ד"ה אותו דאף דלשאר שררות באמו מישראל מקרב אחיך קרינן בי' עכ"פ מלך דכפל בי' קרא לא סגי דלאו אביו ואמו מישראל ושלא כדין מלך אגריפס א"כ ק"ל ע"פ מ"ד התם דאגריפס המלך קרא עומד ושבחוהו חכמים ומקשי הש"ס הרי מלך שמחל כבודו אין כבודו מחול ומשני מצוה שאני וק' מנ"ל הא דלמא להכי שבחוהו משום דשלא כדין מלך אע"כ דאפ"ה צריך שתהא אימתו עליך ולפ"ז שפיר קאמר הכי אפי' אגריפס דשלא כדין מלך ויש לחוש שע"י זלזול זה יחשבו דאין לו דין מלך ולא תהא אימתו עליך אפ"ה מצוה שאני:

וכ' עלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [באות יח] ז"ל אין זה לשון הש"ס אלא דרש"י שם כתב כן. ויאמר הננס אבל מוכח כן מש"ס [ב"ק צ"ב א'] דאל"כ מה בתר עמא אזלי עניותא: